

Representación de intereses do goberno local austríaco a nivel da UE

Simona Wolesa

Xefa da Oficina de Bruxelas, Asociación Austríaca de Cidades e Vilas

RESUMO: A Oficina de Bruxelas da Asociación de Cidades e Vilas de Austria (AACT) está integrada na Representación Permanente de Austria ante a UE e está en vigor desde 1994 antes da adhesión de Austria á UE. A Asociación está baixo a constitución federal austríaca obrigada a ser consultada na maioría dos asuntos relacionados coa UE. O autor, que dirixiu a oficina ao longo de toda a súa existencia, ofrece unha perspectiva persoal das formas e medios de defender os intereses subnacionais a nivel comunitario.

Palabras Chave: Austria, Federalismo, gobernos subnacionais, Unión Europea.

RESUMEN: La Oficina de Bruselas de la Asociación de Ciudades y Pueblos de Austria (AACT) está integrada en la Representación Permanente de Austria ante la UE y ha estado en funcionamiento desde 1994 antes de la adhesión de Austria a la UE. La Asociación está bajo la constitución federal de Austria requerida para ser consultada sobre la mayoría de los asuntos relacionados con la UE. El autor, que ha dirigido la oficina a lo largo de toda su existencia, ofrece una perspectiva personal de las formas en que se defienden los intereses subnacionales a nivel de la UE.

Palabras Chave: Austria, Federalismo, gobiernos subnacionales, Unión Europea.

ABSTRACT: The Brussels Office of the Association of Austrian Cities and Towns (AACT) is embedded in Austria's Permanent Representation to the EU and has been in place since 1994 ahead of Austria's EU Accession. The Association is under the Austrian federal constitution required to be consulted on most matter related to EU. The author, which has led the office throughout its entire existence provides a personal perspective of the ways and means subnational interests are advocated at EU level.

Keywords: Austria, Federalism, subnational governments, European Union.

1. Contexto

Austria ingresou na UE en 1995 e desde o inicio das conversacións de adhesión de Austria coa Comisión Europea, o nivel local participou nas mesmas. Os membros da Asociación de Cidades e Vilas de Austria (AACT) sempre formaron parte das negociacións de adhesión de Austria á UE. Austria tivo as delegacións máis numerosas para a negociación de adhesión. Participaron todos os órganos representativos dos distintos sectores da sociedade (dependendo do seu punto de interese específico): todos os niveis de goberno, é dicir, sindicatos, cámara de traballo, cámara de comercio, cámara de agricultura, o Banco Nacional, o goberno local

Asociacións, etc. A estas negociacións sempre chegamos con longas listas de preguntas sobre temas de importancia para o ámbito local (Karlhofer e Pallaver, 2015). Sen a rede de asociacións do CMRE (Consello de Municipios e Rexións de Europa) así coma a xenerosa asistencia de asociacións de países que xa se uniron á CE antes que nós, nunca estaríamos tan ben preparados e familiarizados co (principalmente legal) desafíos para o ámbito local que vén coa adhesión á UE.

Antes de establecerse a oficina de representación de intereses locais austríacos en Bruxelas, houbo que facer un certo exercicio de pedagogía entre os nosos membros para amosarlles que a defensa en Bruxelas dos intereses do goberno local non era un asunto “desagradable”, que non é unha forma de propaganda ou corrupción, practicada por persoas sen escrúpulos que operan en lugares escuros, pero era lexítimo e necesario, e que ten as súas raíces na tradición parlamentaria británica: o “Lobby” está diante da sala de debate da Cámara dos Comúns, que é o lugar onde os deputados se atopan co público que intenta. para explicar, persuadir ou suplicar aos parlamentarios que apoiem ou se opoñan a unha causa. A oficina de AACT en Bruxelas comezou finalmente os seus traballos en 1994.

2. O modelo austríaco

Os gobernos locais austríacos teñen grandes vantaxes á hora de poder para facer presión en Bruxelas. Os seus intereses, segundo a Constitución Federal de Austria, están protexidos pola Asociación de Cidades e Vilas de Austria (AACT) e pola Asociación de Municipios de Austria (AAM)¹. Ambas asociacións teñen oficinas na Representación Permanente de Austria (PermRep) ante a UE e están totalmente integradas no seu sistema organizativo (Bishchof, 2006). Isto garante un rápido intercambio de información con representantes dos ministerios federais e un contacto directo con outros órganos representativos austríacos na PermRep. Como os membros do persoal de AACT e AAM pertencen á delegación oficial austríaca na UE, poden participar en grupos de traballo do Consello sobre cuestións específicas do goberno local (por exemplo, contratación pública, mobilidade urbana, política dixital, etc.). Esta é unha posibilidade bastante única na UE. Non obstante, o seu traballo principal en Bruxelas é similar ao do resto das oficinas de enlace dos gobernos locais en Bruxelas, é dicir, supervisar, facer presión, establecer redes e promover os intereses dos gobernos locais a nivel da UE.

En 1995, no proceso do chamado axuste comunitario da Constitución Federal antes da adhesión, concedeuse aos *Länder* e aos gobernos locais o dereito a participar nas cuestións de política de integración da UE que lles concernían [artigo 23c)² e d)³ da Constitución Federal] (Bußjäger, 2015). Isto outorga a ambas as dúas asociacións o dereito de información e de opinar sobre cuestións relativas aos gobernos locais que surxan do marco decisorio comunitario. A información canalízase a través da Cancillería Federal, o Ministerio Federal de Asuntos Exteriores e os demais ministerios federais respectivos. As Asociacións reciben unha gran variedade

1 O artigo 115, parágrafo 3 da Constitución Federal de Austria (B-VG) especifica que: «A Asociación de Municipios de Austria e a Asociación de Cidades e Cidades de Austria son os representantes autorizados dos intereses das administracións locais».

2 Artigo 23c, parágrafo 4 da Constitución Federal.

3 Artigo 23 d) Parágrafo 1 da Constitución Federal:

de documentos e participan nas discusións preliminares internas dos ministerios [Artigo 23 d) párrafo 1]:

“O Goberno Federal debe informar inmediatamente aos Länder e darlles a oportunidade de comentar calquera proxecto no marco da Unión Europea que afecte á esfera de actividade autonómica dos Länder ou que poida ser de interese para eles. Tales comentarios deben dirixirse á Oficina da Canciller Federal. O mesmo aplícase ao goberno local nos casos en que estean implicados o seu ámbito de actividade real ou outras preocupacións importantes. Nestes asuntos, a Asociación de Cidades e Cidades Austríacas e a Asociación de Municipios de Austria son responsables da representación das autoridades locais (Art. 115, apartado 3)”.

Segundo unha disposición da Constitución austríaca, os *Länder* e as dúas asociacións tamén teñen dereito a propoñer delegados ao goberno para ser nomeados ao Comité das Rexións da Unión Europea [artigo 23 c) párrafo 4]:

“A cooperación austríaca coa designación dos membros do Comité das Rexións e dos seus representantes debería basearse nas propostas dos Länder e da Asociación de Cidades e Vilas de Austria e a Asociación de Municipios de Austria. Neste sentido, os Länder, a Asociación de Cidades e Cidades Austríacas e a Asociación de Municipios de Austria deberían designar conxuntamente tres representantes”.

En 1999 xurdiu outra lexislación importante para os gobernos locais austríacos: o Mecanismo de Consulta (Gamper, 2008). Trátase dun acordo do artigo 15a entre o Goberno Federal, os *Länder* e os gobernos locais sobre a coordinación de proxectos lexislativos e ordenanzas, en particular no que se refire aos seus efectos financeiros. O acordo contén disposicións sobre a carga de custos no caso de que medidas lexislativas dunha entidade territorial gravasen con custos outras entidades territoriais participantes no sistema de equiparación financeira. O mecanismo de consulta inclúe obrigas de información mutua coa posibilidade de comentar todas as medidas lexislativas (Kiefer, 2007; Kiefer, 2008). Neste caso, a Federación, os *Länder* e a AACT e AAM poden esixir negociacións sobre o financiamento nun órgano de consulta (*Federal Law Gazette I No. 35/1999*).

Trátase de acordos baseados no artigo 15a da Constitución Federal Austríaca (B-VG). Conclúense entre a Federación e un ou varios/todos os *Länder* ou acordos entre os propios *Länder*. Os concellos e as cidades non poden ser partes contratantes. Se queren incluír, é necesaria unha base constitucional separada. Tal base só se creou unha vez ata o momento, concretamente coa Lei constitucional federal sobre autorizacións da Asociación Austríaca de Municipios e da Asociación Austríaca de Cidades. Isto permitiu concluír un acordo conxunto entre o Goberno federal, os *Länder*, cidades e concellos sobre un mecanismo de consulta e un pacto de estabilidade (Méndez, 2010; Palermo, 2019).

3. Oficina de Bruxelas

A Oficina de Bruxelas combina as funcións de posto de escoita e de defensa dos intereses do goberno local. É un punto de contacto principal multilingüe e de base local sobre o goberno local austríaco para os eurodiputados e as institucións da UE e as consultas das autoridades locais non austríacas.

A súa tarefa principal é a recollida de información sobre desenvolvementos legislativos, políticos e asesoramento á oficina principal de Viena, ambos a través da revista mensual AACT “ÖGZ” (*Österreichische Gemeindezeitung*), contribucións aos comités da AACT e en resposta a consultas directas ou públicas das institucións. Tamén se organizan eventos e contribúe a publicacións. Intenta exercer influencia a través de contactos establecidos con responsables políticos clave, tomadores de decisións e formadores de opinión. É o punto xeral de enlace coas oficinas de Bruxelas doutras asociacións nacionais, tanto a nivel bilateral como a través da Rede Europea de Autoridades Locais (ELAN).

Por que está a Asociación Austríaca de Cidades en Bruxelas? Nunca cuestionamos aos concellos como actores da UE de pleno dereito, alomenos dun xeito político senón sempre formal. En vez de sumarmos ás longas filas de organizacións que veñen pedir a Bruxelas, traballamos activamente na formulación de lexislación comunitaria, implicamos e queremos transmitir o saber facer austríaco, e porque os concellos austríacos tiñan a impresión de que o Goberno federal non achegou a suficiente información sobre asuntos europeos, ou que o fixeron demasiado tarde. Porque, xunto co resto de asociacións nacionais de concellos con oficina en Bruxelas, queríamos crear un punto de contacto municipal para as institucións comunitarias.

Todas organizacións que teñan rango e nome teñen presenza en Bruxelas. En total pódense atopar uns 20.000 grupos de presión e uns 3.000 xornalistas acreditados. Iso é aínda máis que na capital do *lobby* do mundo, Washington DC. Só o 6% dos *lobbyistas* proceden do nivel rexional e local. As oficinas de representación da industria e das empresas forman a parte principal. Ademais, están as representacións diplomáticas dos 27 estados membros da UE e as aprox. 150 representacións diplomáticas de terceiros países (por exemplo, EUA, Xapón, China, Suíza, Noruega, etc.). A Asociación Austríaca de Cidades e a Asociación Austríaca de Municipios poden caer na categoría de grupos de presión en Bruxelas, pero teñen a posición privilexiada de grupos de presión a nivel constitucional.

O traballo en Bruxelas descríbese en catro pegadizas palabras en inglés: *Monitoring*—observando e apoiando o proceso legislativo nos proxectos e iniciativas legislativas que son importantes para nós; *Redes*: establecer e manter contactos formais/informais con compañeiros das institucións da UE, outras oficinas de enlace e as nosas organizacións paraugas; *Lobbying*: influír no proceso legislativo e outras iniciativas; *Promoción* -presentación da oficina (a través de exposicións/lecturas etc.)- está destinada máis ás oficinas máis grandes (Pazos Vidal, 2019).

Unha habilidade fundamental é, por así dicilo, tentar escoitar medrar a herba. En realidade, aínda antes de que a Comisión considere unha iniciativa política ou unha proposta legislativa, estamos intentando averiguar se realmente vai ocorrer e que efectos pode ter isto nos concellos. Iso significa que, a partir dunha inundación case interminable de información

da Comisión, Consello e Parlamento, unha maraña de proxectos, recomendacións, trámites de consulta pública, directrices e propostas de regulamentos, téntase identificar aqueles proxectos que poderían chegar a ser importantes para as cidades de Austria. Os programas de traballo da Comisión Europea son regularmente examinados en detalle, así como os Libros Verdes ou Libros Brancos, Comunicacións, propostas de Directivas e propostas de Regulamentos. Realízase unha interpretación preliminar dos mesmos. Ademais, a Asociación de Cidades participa nos actos organizados por organismos internacionais e atende aos delegados da Asociación de Cidades ao Comité de Rexións e Municipios (CDR).

Do mesmo xeito que en Austria, en Bruxelas é necesario forxar coalicións, incluídas coalicións arco da vella. Os municipalistas de Bruxelas actuamos xunto cos nosos compañeiros das demais asociacións municipais nacionais e da nosa organización paraugas. Somos unha masa combativa, teimosa e crítica en Bruxelas.

Por que este traballo non se pode facer desde Viena? Porque pola mesma razón que o traballo da Asociación Austríaca de Cidades, a Asociación Austríaca de Municipios, a oficina de enlace dos estados federais en Viena (o organismo que reúne aos *Länder* en Austria) non se pode facer desde outro lugar de Austria. As asociacións alemás (Alemaña é membro fundador da CE e, polo tanto, forma parte dela desde 1957) tentaron facelo desde Alemaña durante unhas décadas antes de abrir as súas oficinas en Bruxelas en 1992 (Panara, 2010).

Se queres traballar de forma proactiva, facer contactos e obter información inicial (interna), é máis fácil no sitio. As discusións confidenciais non sempre se poden levar a cabo por correo electrónico ou por teléfono. En realidade, xa sería hora de percibir Europa como un nivel administrativo e gobernamental. Poderíase, como fai a asociación de cidades, en lugar de evitar polémicas contra a UE, apoiar construtivamente as decisións da UE e deixarse a tempo de presentar os procesos de toma de decisións europeos como controlados a distancia.

4. Lobbying

O lobby é a función máis importante da Oficina da AACT en Bruxelas. O proceso comeza coa definición de prioridades anuais de lobby baseadas nas prioridades estratéxicas da AACT e cunha análise de como o programa de traballo da Comisión Europea incide nesas prioridades. Unha vez establecidas as prioridades, desenvólvese unha estratexia identificando obxectivos clave, contactos clave e estimando un calendario. Tentamos influír nas decisións, sobre todo, durante a fase de elaboración da Comisión.

Así, é importante establecer e manter contacto cos funcionarios da Comisión. A Comisión adquiriu moita máis conciencia da necesidade dun lobby baseado en probas e, polo tanto, o apoio fundamental que a oficina de Bruxelas adoita buscar é probas específicas, extraídas do terreo, sobre a aplicación da política da UE que proporcionan probas para apoiar as posicións e as afirmacións de AACT. Os funcionarios da Comisión adoitan ser abertos e útiles e, naturalmente, prefiren recibir grupos representativos que abranguen varios Estados membros, en lugar de suplicar desde un país individual. Aquí é onde o papel do CCRE como órgano representativo pode ser tan decisivo e, de feito, foi útil. Desafortunadamente, o seu papel do CCRE diminuíu nos últimos anos debido a un cambio importante no seu enfoque político.

Unha vez que se publica unha proposta da Comisión, entra nunha fase máis política de toma de decisións, na que participan o Parlamento Europeo (PE) e o Consello como responsables clave. O PE é un vehículo máis eficaz para exercer influencia. É fundamental ter unha boa colaboración cos eurodeputados amigos do goberno local e o seu persoal de varios Estados membros. Máis do 50% das emendas do PE están incluídas na lexislación final. Cada vez adóptase máis lexislación da UE como “lexislación marco”, que permite aos parlamentos nacionais un maior margen de aplicación segundo o consideren oportuno. As decisións domésticas tómanse sobre quen será o responsable de implementar novas políticas e pagar por iso (Hein, 2015).

Esta fase é crucial para os gobernos locais e a Oficina da AACT en Viena está a supervisar moi de preto o proceso de implementación nacional da lexislación da UE, para que non se transfira ningunha carga financeira adicional inxustificada aos gobernos locais. Se é o caso, ambas as asociacións locais teñen dereito a recurrir ao Mecanismo de Consulta (ver arriba) .

5. Europa precisa das cidades

As axendas municipais de Bruxelas non só están representadas pola Asociación de Cidades e Municipios senón por outras 20 oficinas nacionais das organizacións paraugas municipais. Xuntos intentan influír na política da UE en interese dos concellos e, xunto coa organización paraugas europea (o Consello de Municipios e Rexións de Europa, CCRE), representan un punto de contacto municipal competente para as institucións comunitarias e outras organizacións.

Son unha masa combativa, persistente e crítica en Bruxelas e saben moi ben que as institucións comunitarias e os estados membros da UE só poden poñer en marcha as súas ambiciosas iniciativas, na súa maioría deseñadas sen coñecementos municipais, xunto cos concellos (esta forma de europeización da mobilización local é descrito, entre outros, por Kern e Bulkeley, 2009).

Por exemplo, o chamado *Green Deal*, que é promovido pola Comisión Von der Leyen como a o novo signo de identidade da UE e que pretende facer que a neutralidade climática sexa legalmente vinculante para 2050, non menciona en absoluto ás cidades e comunidades europeas.

As decisións que teñen un impacto masivo nos concellos seguen a tomarse a un nivel completamente diferente. Por exemplo, está a chamada Directiva de Notificación, que pretende introducir a notificación obrigatoria de todos os plans de ordenación e desenvolvemento á Comisión Europea. Esta directriz amosa unha certa falta de realidade e atópase cunha total incompreensión por parte das autoridades locais. Que papel se lle outorga realmente ás cidades e aos concellos con respecto aos retos aos que se enfronta Europa (Brexit, cuestións orzamentarias, migración, dixitalización, política climática)? Son só os axentes de entrega dos Estados membros e das institucións da UE? As medidas nacionais e comunitarias acadan o maior valor engadido cando apoian ás autoridades locais financeira (acompañando) e publicamente eficaces mentres manteñen o seu autogoberno (Wohleser, 2020).

A idea europea é fascinante e non se debe transformar a UE nun “pot de frustración” non que se botan todas as decepcións, molestias e medos, incluídos os propios problemas domésticos e nacionais. Non obstante, xa é hora de que Viena e Bruxelas recoñezan que Europa só

se pode realizar en colaboración con máis de 100.000 autoridades locais, que teñen historias, estruturas, competencias, situacións xurídicas e tradicións descentralizadas moi diferentes.

O esforzo da Unión por estar máis preto dos cidadáns debe supoñer tamén unha maior comprensión e unha adecuada consideración dos dereitos e deberes das cidades e concellos de Europa, un aprecio por aqueles lugares onde viven realmente os cidadáns.

6. COVID-19: Europa en convulsións (municipais)

De súpeto volveron, os controis fronteirizos de 2020 en Europa. Durante décadas estiveron case invisibles, tiñamos acostumados aos requisitos do Acordo de Schengen. As fronteiras nacionais pecháronse e prohibiuse a exportación de aparellos e materiais médicos e químicos.

Tamén houbo zen en solidariedade entre si, houbo unha perda de solidariedade. Comportamento de ambos os individuos e ata o dos Estados membros o nobre. Perdemos o principio de solidariedade veu. Cando o virus alcanzou a cidade de Wuhan, con 10 millóns de habitantes e paralizou gran parte da China, quedamos aínda abraizados no sofá e non podíamos imaxinar que este virus cubriría todo o mundo. Os virus Corona SARS e MERS non o tiñan moito máis alá de China. Unha vez máis a UE foi acusada de fracaso, xa que a política sanitaria é cousa dos estados membros. A Unión pode coordinarse no mellor dos casos e ten marxe de manobra no que se refire ás finanzas. Só adquire un papel importante na cuestión de como se deben limitar as consecuencias económicas da pandemia, e eles mesmos convértese nunha “prioridade” nacional dos estados membros do Mit en primeiro plano (ver, por exemplo, a Facilitade de recuperación e resiliencia da UE: a clave) parte do programa Next Generation EU por valor de 750.000 millóns de euros e que se xuntou ás présas tras o estalido da pandemia ao incorrer por primeira vez na emisión masiva de débeda común da UE, pero este amplo programa de apoio financeiro non dá automaticamente acceso a el aos concellos.

Isto a pesar de que existe un claro caso de que é a nivel local onde se pode demostrar o valor engadido do apoio da UE. Este apoio é fundamental para garantir que os gobernos locais poidan manter a súa autonomía financeira e o seu apoio público. Non obstante, esta crise volveu a dar a impresión de que as autoridades locais son percibidas a nivel nacional e comunitario como axentes vicarios dos estados membros e das institucións comunitarias.

A globalización desbocada semella que rematou. Os obxectivos da época son agora as xestións sostibles do entorno económico doméstica (con xenerosas excepcións da lei de axudas estatais da UE), a seguridade do abastecemento rexional e os servizos públicos municipais de interese xeral. Polo tanto, estes son eses obxectivos polos que nós, como representantes das asociacións municipais nacionais en Bruxelas durante moitos anos no Mercado Onterior da UE: protexer a especial tarefa dos concellos para que a cidadanía preste os Servizos de interese xeral - entendido como deber como así como un dereito acaba de mostrarse na pandemia.

Despois do choque inicial da pandemia na cidade de Bruxelas e as institucións da UE mudáronse para atopar rapidamente procedementos virtuais e modo de toma de decisións. O traballo político retomouse con vehemencia mais baixo estritas medidas de protección.

En 2020 parecía que cada día se publicaba unha nova proposta legislativa. A un seminario virtual seguiu un *briefing* virtual, a pesar de que nunca saíra da mesa da cociña ou do salón.

O *Green Deal*, o paquete de axuda Corona (Next Generation EU), as estratexias de vacinación e moito máis.

No Parlamento Europeo e no Comité das Rexións movéronse totalmente a votación e os trámites que se celebran a través da participación remota dixital. No Consello da UE realizáronse emendas precipitadamente ás Normas de Votación e aceptouse o procedemento escrito ordinario como forma de tomar decisións. Para reducir o risco, as reunións físicas dos Grupos de Traballo do Consello (CWG) foron reducidas, así como a reunión semanal de Mertens, que por primeira vez tivo lugar como videoconferencia. Só o Comité de Representantes Permanentes (COREPER, que reúne aos 27 embaixadores da UE e que desempeña un papel central), seguiu reuníndose fisicamente. Mesmo a reunión formal do Consello dos ministros foi convocada e celebrada a través de videoconferencias informais, mantendo o réxime de interpretación completo na medida do posible.

Tamén se trasladaron a modo virtual as reunións en Bruxelas das asociacións nacionais de cidades e municipios. Ademais de reunir ás 20 asociacións nacionais que teñen unha oficina en Bruxelas, e debido ao seu continuo contacto a través dos Grupos de Expertos do CMRE, apoiando aos membros do Comité das Rexións e aos eurodeputados, así como ás súas propias reunións mensuais como autoridades locais europeas. Network (ELAN), o paso a medios virtuais de participación permitiu unha maior participación daquelas asociacións nacionais que non dispoñan (escolleron ou non tiñan os medios) dunha oficina permanente en Bruxelas. Esta colaboración entre os nosos propios compañeiros é fundamental para ter masa crítica suficiente para ser influentes a nivel da UE, tanto máis que son equipos relativamente pequenos de media dunha ou dúas persoas por asociación.

Aínda que as cidades austríacas e as asociacións municipais son privilexiadas no sentido de que son as únicas que teñen a súa sede na súa Representación Permanente (con acceso e privilexios especiais que proporciona), a maioría das outras asociacións están situadas na Cámara dos Municipios xunto Parlamento Europeo, onde comparten instalacións e recursos xunto co seu organismo paneuropeo CMRE.

As posibilidades de participación directa e efectiva da UE para os municipios son pequenas, mentres que as decisións da UE son moi grandes e teñen un efecto moi directo sobre os concellos. Aínda que as cidades e os municipios están separados por historias, estruturas, competencias, dereitos e tradicións nacionais moi diferentes, están unidos por unha identidade cultural europea común e polos retos e oportunidades comúns que ofrece o marco institucional da UE.

7. Conclusións persoais

A falta de información hai tempo que deixou de ser un problema nos asuntos da UE, pero atopar información relevante desde o propio punto de vista na masa de información doutro xeito interesante pode resultar difícil. Unha vez establecidas as prioridades, é máis fácil filtrar o fluxo de información. Non obstante, xorden continuamente novas preguntas, e é importante poder estudalas con detalle, ás veces sen estar preparado.

O meu modelo de traballo en Bruxelas caracterízase por ser proactivo, construtivo e innovador. Un que implica entregar resultados aos tomadores de decisións en lugar de docu-

mentos de posición, que require construír asociacións cunha ampla e diversa gama de partes interesadas en lugar de buscar apoio nun círculo estreito.

*Simona Wolesa é doutora en Dereito, puxo en marcha a oficina de Bruxelas da Asociación de Cidades e Vilas de Austria (AACT) e dirixea desde 1994. A oficina está situada na Representación Permanente de Austria ante a UE e, xunto coa da Asociación Austríaca de Municipios, está ben integrada no traballo da embaixada de Austria na UE.
E-mail: stb-bxl@outlook.com*

Referencias

- BISCHOF, G., PELINKA, A. & GEHLER, M. (2006). *Austrian Foreign Policy in Historical Context*. Piskataway: Transaction Publishers.
- BUSSJÄGER, P. (2015). “Austria’s Cooperative Federalism”, in *Austrian Federalism in Comparative Perspective*. ed. Bischof Günter & Karlhofer Ferdinand, 11–33. New Orleans: University of New Orleans Press.
- ELÍAS, C. (2010). “El modelo constitucional austríaco desde la perspectiva de su interacción con el Derecho de la Unión Europea”, *Revista de Derecho Constitucional Europeo*, pp. 137–173.
- GAMPER, A. (2008). “The Third Tier in Austria: Legal Profiles and Trends of Local Government”, *Hrvatska i komparativna javna uprava – Croatian and Comparative Public Administration*, vol. 8 (1), pp. 71–94.
- GUNLICKS, Arthur B. (2003). *The Länder and German federalism*. Manchester: Manchester University Press.
- HEIN, C. (2015). “Cities (and regions) within a City: Subnational Representations and the Creation of European Imaginaries in Brussels”, *International Journal of Urban Sciences*, vol. 19 (1), pp. 93–107.
- KARLHOFER, F. & PALLAVER, G. (2013). “Strength through Weakness: State Executive Power and Federal Reform in Austria”, *Swiss Political Science Review*, vol. 19 (1), pp. 41–59.
- KERN, K. & BULKELEY, H. (2009). “Cities, Europeanization and Multi-level Governance: Governing Climate Change through Transnational Municipal Networks”, *JCMS*, vol. 47(2), pp. 309–332.
- KIEFER, A. (2007). “Diskussion Podium- I Artikel 23 GG – Bund un Länder gemeinsam in Europa?” In Robra, R. (ed.) in *Föderalismusreform und Europapolitik*. ed. Robra Reiner pp. 33–37. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft.

- KIEFER, A. (2008). “The Role of the Austrian Länder in European and International Affairs”, Seminar on the Implementation of the principle of subsidiarity, organised by CALRE-REGLEG in co-operation with the Committee of the Regions. Brussels, 18-05-2008.
- PALERMO, F. (2019). Cent’anni di solitudine? O della resilienza del federalismo austriaco. *Percorsi costituzionali*, 3/2019, pp. 777-795
- PAZOS VIDAL, S. (2019). *Subsidiarity and EU Multilevel Governance. Actors, Networks and Agendas*. Abingdon: Routledge.